

Årsmelding 2019

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

ORGANISASJONSNUMMER

942 861 559

ÅRSMELDING 2019

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

Org. nr 942861559

Verksemda

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har kontor på Stranda og er ei eiga juridisk eining i Gjensidige-gruppa med konsesjon på brannforsikring. Laget er vidare distributør for Gjensidige Forsikring ASA sine produkt. Laget er ei av 15 attverande brannkasser i Gjensidige-gruppa. Selskapet sine primæroppgåver er risiko- og skadeforsikring.

Laget er eigd av forsikringstakarane som styrer selskapet ved sine valde tillitsmenn. Det styrande organ er styret. Årsmøtet er øvste organ i laget.

Framleis drift

Styret meiner at føresetnaden for framleis drift ligg føre og at årsrekneskapan er utarbeidd under denne føresetnaden.

Styret

Det er i året halde 6 styremøte der 35 saker er handsama.

Tilsette

Dagfinn Ødegård, Roar Kirkhorn og Terje Langlo var dei tilsette ved årets utløp.

Arbeidsmiljø

Tilsette har ikkje vore utsett for ulykker eller skader i samband med arbeidet sitt i laget i rekneskapsåret. Sjukefråveret vert vurdert til å vere tilfredsstillande.

Likestilling

Laget hadde ved årets utløp 3 tilsette, alle menn. Styret består av 2 kvinner og 3 menn. Vara til styret er ei kvinne og ein mann.

Ytre miljø

Selskapet driv ikkje verksemd som ureinar det ytre miljø. HMS arbeidet, internkontroll og bedriftshelseteneste fungerer tilfredsstillande.

Samfunnsansvar

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er opptatt av samfunnsansvaret det inneber å vere eit forsikringsselskap.

Selskapet jobbar under visjonen «vi skal kjenne kunden best og bry oss mest». I dette ligg ein nedfelt strategi om å ha nøgde kundar som føler at deira forventningar til oss som forsikringsselskap blir innfridd. Det vere seg når kunden treff oss på digitale flater eller i direkte kontakt med våre medarbeidarar. Selskapet måler kor tilfredse kundane er gjennom året for å fylgje med på i kva grad vi lukkast. Resultata av kundeundersøkingane er svært gode, noko styret er tilfreds med.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig arbeider kontinuerlig for til ei kvar tid å ha eit godt arbeidsmiljø. Dette er nedfelt i vår strategiske plan. Å byggje kompetanse, samt fokusere på trivselsfremjande tiltak, er viktige element i dette arbeidet. I tillegg vert det fokusert på å tilpasse kvar medarbeidar sin arbeidsplass ergonomisk, samt vere ein pådrivar for og leggje til rette for trening og ein sunn livsstil.

Selskapet skal bidra positivt til kunst, kultur og idrett i kommunane. I tillegg vert det jobba aktivt med brannførebyggjande arbeid samt andre aktiviteter for å bidra til en sikrare kvardag for innbygarane.

Styret er av den oppfatning at arbeidet med samfunnsansvar er tilstrekkeleg og tilfredsstillande og yter årlig store tilskot til almennyttige formål.

Forsikringsverksemda

Forsikringsverksemda har også i 2019 vore prega av konkurranse.

Premiane varierer fortsatt mellom dei ulike distrikta i landet og kommunane våre ligg fortsatt med lavare premiar enn landsgjennomsnittet. Mange kundar nyttar seg av dei rabattordningane som ein har innanfor skadeforebyggande tiltak. Vi yter også direkte tilskot til skadeforebyggande på el og vatn. Dette gjeld både på hus, motorvogn, landbruk og næring. Den forfalte premien utgjer no kr.54.024.000 mot kr. 49.082.000 i 2018. Nettoendringa utgjer kr. 4.942.000 som er + 10,1%.

Reassuranse

Frå 01.01.2012 vart det etablert ei ordning der kvar brannkasse har ein eigen reassuranseavtale med Gjensidige Forsikring ASA. Reassuranseavtalen er en såkalt excess-loss kontrakt der brannkassa vert belasta for skadar opp til (eigen valgt) skadegrense. I vårt tilfelle kr 750.000. For 2020 har vi fortsatt ein eigenandel på kr. 750.000.

Brannskader

Siste året har vi fått innmeldt 18 brannskader mot 26 i 2018. Ingen av skadane traff vårt reassuranseprogram.

Naturskader

Selskapet vart i 2019 råka av lite naturskader. Selskapet er medlem i Norsk Naturskadepool med andel på 0,0760%

Finans og risikoforhold.

Finansinntektene viser eit godt resultat i 2019. Netto finansinntekter i 2019 var kr 12.517.000 mot kr -4.856.000 i 2018.

Selskapets styre har vedtatt en kapitalforvaltningsstrategi som fastset rammer for korleis den finansielle kapitalen skal plasserast. Dette finansreglementet blir revidert av styret kvart år. Selskapet sine plasseringar blir rapportert og behandla av styret kvartalsvis. Brannkassa har god soliditet og står svært godt rusta til å møte svingningane i finansmarkedet. Det blir kvartalsvis utarbeid stresstestar for å avdekke selskapets situasjon i forskjellige scenarier. Styret behandlar desse stresstestane, i tillegg til rapportar frå Gjensidige Investeringsrådgiving, suksessivt. Også aksjeportefølja si utvikling blir gjennomgått på kvart styremøte. Vi meiner at desse styrings- og rapporteringsrutinene gir eit svært godt grunnlag for overvåking av selskaps risiko knytt til dei ulike finansrisikoane.

Finansiell risiko /Kredittrisiko

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har om lag 137 mill. kroner i finansielle investeringar. Dette gjeld for det meste aksjar i børsnoterte norske selskap, renteberande papir og eigeidom, som alle kan verte utsett for kursendringar.

Selskapet har høg soliditet, og står godt rusta til å tåle svingingar i finansmarknadane. I tillegg har vi eit rapporteringssystem som gjev oss ei tilfredsstillande og god oversikt over endringane i verdipapirportefølja.

Selskapet er utsett for kredittrisiko gjennom plasseringar i obligasjons- og pengemarknaden. Den største delen av våre plasseringar er i solide norske bankar og børsnoterte selskap. For ein langsiktig investor, vurderer vi risikoen for å være moderat i denne porteføljen.

Vi har gjennom finansreglementet rammer for kor mykje av vår kapital som skal ligge innanfor dei ulike risikogrupper. Styret får kvartalsvise rapportar som stadfestar risikoen i porteføljen. Finansreglementet blir vurdert kvart år.

Internkontroll

Styret har gjennom sin vedtekne risikopolicy, og gjennom egne vedtak, etablert rammer for selskapet si verksemd som skal gjere sitt til å redusere risikoen for tap. Det er også i 2019 arbeidd for å styrke kontrollen. Gjennom Compliance-arbeidet har selskapet knytta til seg Triton Gabler til å fungere som Internrevisor. Det vart i 2018 opretta eget personvernombud for Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig.

Solvens II

I 2011 beslutta norske styresmakter å innføre Solvency II i Noreg. Dette er kapitalkravsreglar som er under utarbeiding i Europa for forsikringsselskap. Finanstilsynet beslutta at Solvency II regelverket bestående av kapitalkrav, risikostyring og rapportering vart innført frå 01.01.2016. Selskapet har gjennomført og innrapportert ORSA (Own risk and solvens assesment) fra 31.12.2013. Intensjonen med ORSA er å sikre at selskapa si risikostyring og kapitalisering stettar krava i regelverket.

Styret har arbeidd gjennom året med ORSA rapporten som vart vedtatt i styret 26.11.2019 og deretter sendt til Finanstilsynet. I tillegg til å beskrive risikoane vi er eksponert for inneheld ORSA også ei kvantifisering av desse risikoane. Vi vil gjennom 2020 videreutvikle vår ORSA dokumentering og rapporteringskrava i Pilar III.

For Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig vil ein fortsatt høg egenkapitalandel være viktig for å møte kapitalkrava i Solvency II.

Framtid

Resultatet i 2019 vart svært bra for selskapet. Starten på 2020 har vore svært «ruglete» med Koronavirus, oljeprisfall og eit nervøst finansmarked. God porteføljeutvikling og lite barnnskader gjer at styret likevel har eit relativt positivt syn på året 2020. Det presiseres imidlertid at det alltid foreligger usikkerhet knyttet til framtidige forhold.

Varig Indre Sunnmøre har i 2017 inngått strategisk samarbeidsavtale med Gjensidige Forsikring ASA. Avtalen løper f.o.m. 2018 t.o.m. 2020. Forhandlinger om ny avtale pågår og vi har forventninger om at avtale blir landet første halvår 2020.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har hatt, og skal i fremtida, ha fokus på å styrke rådgjevarane våre i full bredde. I ein marknad der kundane kan kjøpe enkle forsikringsprodukt i stadig fleire kanalar, er det styret si oppfatning at det blir stadig viktigare å utvikle denne kompetansen. Alle ansatte i selskapet har gjennomgått vidareutdanning i Godkjenningsordning for skadeselskap (GOS), samt deltar i kompetanseløft via kurs i regi av GF ASA.

Styret møter fremtida med fortsatt fokus på det skadeførebyggjande arbeidet. Dette er sunt for brannkassa si eiga forretning og er eitt av fleire konkurransefortrinn vi har.

Kvitvasking/ korrupsjon og etiske regler

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har tiltrådt Gjensidige Forsikring ASA sine rutiner for handtering av mistanke om Terrorfinansiering og kvitvasking av pengar innanfor bransjen. Alle ansatte har gjennomført kurs i temaet terrorfinansiering og kvitvasking. Selskapet har nulltoleranse mot korrupsjon og smøring. Det er forbod mot å gi eller motta bestikkelser eller motta gåver som kan betraktast som utilbørlige. Dette gjeld alle ansatte. Styret går gjennom dei etiske reglane kvart år og har vedtatt same reglar for etikk som Gjensidige Forsikring ASA. I tillegg har alle ansatte tatt kurs i forståelse av etikk og moral som også er en vesentlig del av opplæringa i GOS. Dagleg leiar er ansvarlig for arbeidet mot kvitvasking og har også tatt spesialkurs om emnet.

Hendelser etter balansedagen

Utbruddet av Covid-19 har ført til at selskapet har sett seg nødt til å iverksette tiltak for å være med på myndighetene sine smitterestriksjoner. Kontoret er stengt for besøkende og møter og kundekontakter skjer gjennom telefon, teams-møter og annen elektronisk kommunikasjon. Selskapet har likevel klart å opprettholde driftsinntekter og kundeporteføljer, og derigjennom også opprettholdt likviditet i selskapet.

Den store usikkerheita i verdensøkonomien med oljeprisfall og kraftig nedgang på børsene, har ført til at også vår finansportefølje har blitt råka negativt. Pr dato (26.3.20) har vi hatt en nedgang på vel 8,5%

Finanstilsynet har foreslått at banker og forsikringsforetak bør holde tilbake overskudd. Styret har derfor valgt å avvente utbetaling av utbytte til kunder.

Resultat

Det framlagde resultatregneskap for 2019 og balanse med notar, gjev etter styret si meining eit rettvise bilete av resultatet og selskapet si stilling pr 31.12.2019. Det er heller ikkje endra forhold etter rekneskapsårets slutt, som etter styret sitt syn har innverknad på rekneskapen.

Årsresultatet gjev etter ordinære og foreskrivne tekniske avsetningar, avskrivning på bygg og utstyr eit overskot på kr 15.052.511,- for selskapet som styret foreslår å disponere slik:

Disponering resultat 2018	kr 15.052.511
Endring i avsetning til naturskadefond	- kr 580.119
Endring i avsetning til garantiordning	- kr 7.869
Avsatt til kundeutbytte	- kr 0
Netto aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordningar	- kr 2.076
Overført til/frå egenkapital	- kr 14.062.447
Avs fond-almennyttig formål	- kr 400.000
Sum disponeringar	kr 15.052.511

Stranda 31.12.2019/26.03.2020

Per Tore Fausa -Styreleiar

Therese Iren Sæter -Nestleiar

Eli Rødseth Berg

Per Magnus Berdal

Olav Reidar Haugen

Terje Langlo - dagleg leiar

Resultatregnskap

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING

NOTER 1.1.-31.12.2019 1.1.-31.12.2018

Premieinntekter			
Opptjente bruttopremier		9.098.941	9.023.091
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-2.623.444	-2.322.835
Sum premieinntekt for egen regning	4	6.475.497	6.700.256
Andre forsikringsrelaterte inntekter	8	4.161.210	3.772.402
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader		-1.030.450	-5.368.312
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		581.770	1.280.500
Sum erstatningskostnader for egen regning	4	-448.680	-4.087.812
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader		-1.251.311	-1.300.476
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjon mottatt gjenforsikring	5,6,8,9	-242.072	-231.208
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-1.493.382	-1.531.684
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	7	-4.736.350	-4.546.718
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP		3.958.295	306.445
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1.805.122	1.459.203
Netto driftsinntekt fra eiendom		24.010	27.910
Verdiendringer på investeringer		-10.154.604	-11.127.043
Realisert gevinst og tap på investeringer		21.401.043	5.389.103
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-561.717	-604.724
Sum netto inntekter fra investeringer		12.513.853	-4.855.551
Andre inntekter		3.771	4.250
RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP		12.517.624	-4.851.301
PERIODENS RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		16.475.919	-4.544.856
Skattekostnad	10	-1.425.484	-166.302
RESULTAT FØR ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER	10	15.050.435	-4.711.158
Andre inntekter og kostnader			
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger		2.767	-600.412
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet		-691	150.104
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet		2.076	-450.308
TOTALRESULTAT		15.052.511	-5.161.466

Balanse**Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig**

	NOTER	31.12.2019	31.12.2018
BEDELER			
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Eierbenyttet eiendom	11	3.832.697	2.600.387
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	12,13	65.164.045	56.721.933
Rentebærende verdipapirer	12	57.118.489	51.683.830
Utlån og fordringer		13.417.211	13.277.199
Andre finansielle eiendeler		109.800	109.800
Sum investeringer		139.642.243	124.393.149
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetn i skadefors.			
Gj.f.andel-brto erstatn. avsetning	12	0	434.400
Sum gj.f.andel avforsikringstekniske bruttoavsetninger		0	434.400
Fordringer			
Andre fordringer	8,12	834.088	547.585
Sum fordringer		834.088	547.585
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	11	508.725	534.871
Kasse, bank	12	829.947	804.488
Pensjonsmidler	9	513.582	314.033
Sum andre eiendeler		1.852.255	1.653.392
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		0	76.255
SUM BEDELER		142.328.585	127.104.781

Balanse

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

NOTER

31.12.2019

31.12.2018

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER

Opptjent egenkapital

Fond mv.

Avsetning til naturskadefond		8.126.058	7.545.939
Avsetning til garantiordningen		406.212	398.343
Annen opptjent egenkapital		119.237.756	103.631.286
Andre fond		1.823.679	3.375.150
Sum opptjent egenkapital	1	129.593.705	114.950.718

Brutto forsikringsforpliktelser

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4	4.482.504	4.300.311
Brutto erstatningsavsetning	4	1.744.197	3.517.775
Sum brutto forsikringsforpliktelser		6.226.701	7.818.086

Avsetninger for forpliktelser

Pensjonsforpliktelser	9	787.975	700.570
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved periodeskatt	10	1.477.893	517.295
Forpliktelser ved utsatt skatt	10	506.026	557.744
Andre avsetninger for forpliktelser			
Sum avsetninger for forpliktelser		2.771.894	1.775.609

Forpliktelser

Andre forpliktelser		3.465.132	2.292.488
Sum forpliktelser	12	3.465.132	2.292.488

Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter **271.152** **267.880**

SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER **142.328.585** **127.104.781**

Stranda 26.03.2020

Per Tore Fausa
Styreleiar

Therese Iren Sæter
Nestleiar

Eli Rødseth Berg

Per Magnus Berdal

Olav Reidar Haugen

Terje Langlo- Daglig leiar

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL
Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

Kroner	Naturskedefond	Garantiordning	Andre fond	Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpl./-eiend.	Annen opptjent egenkapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2017	7.058.384	384.908	3.686.170	(2.858.237)	112.155.400	120.426.625
1.1.-31.12.2018						
Resultat før andre inntekter og kostnader	487.555	13.435			(5.212.148)	(4.711.158)
Andre inntekter og kostnader						
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet						
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger				(600.412)		(600.412)
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				150.104		150.104
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				(450.308)	-	(450.308)
Sum andre inntekter og kostnader	-	-	-	(450.308)	-	(450.308)
Totalresultat	487.555	13.435	-	(450.308)	(5.212.148)	(5.161.466)
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(3.421)	(3.421)
Til / fra andre fond			(311.020)			(311.020)
Egenkapital 31.12.2018	7.545.939	398.343	3.375.150	(3.308.545)	106.939.831	114.950.718
1.1.-31.12.2019						
Resultat før andre inntekter og kostnader	580.119	7.869			14.462.447	15.050.435
Andre inntekter og kostnader						
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet						
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger				2.767		2.767
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				(691)		(691)
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				2.076	-	2.076
Sum andre inntekter og kostnader	-	-	-	2.076	-	2.076
Totalresultat	580.119	7.869	-	2.076	14.462.447	15.052.511
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte						
Tilbakebetaling av skatt i rim kundeutbytte					1.141.948	1.141.948
Til / fra andre fond			(1.551.471)			(1.551.471)
Egenkapital 31.12.2019	8.126.058	406.212	1.823.679	(3.306.469)	122.544.225	129.593.705

Kontantstrøm

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	2019	2018
Innbetalte premier direkte forsikring	9 281 134	8 994 951
Utbetalte gjenforsikringspremier	-2 623 444	-2 322 835
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir forsikring	-2 804 028	-3 698 925
Innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger og forsikringsytelser	1 016 170	1 296 620
Betalte driftskostnader	-2 506 615	-2 443 157
Netto finansinntekter	1 521 320	947 958
Betalte skatter	-517 295	-634 941
Utbetalt utbytte/vedtatt kundeutbytte	-1 223 164	-1 148 044
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2.144.078	991.627
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Netto kontantstrøm av aksjer og andeler i andre selskaper	1 758 500	21 164 779
Netto kontantstrøm av rentebærende verdipapirer	-4 388 831	-23 474 868
Netto kontantstrøm av eiendom	1 247 248	109 200
Netto kontantstrøm av driftsmidler mv	-43 888	-38 358
Betaling av leieforpliktelser	-160 876	0
Betaling av renter vedrørende leieforpliktelser	-30 259	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1.618.106	-2.239.247
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Utbetalinger i f.m. skadef. byggende fond/andre fond	-360 500	-311 020
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-360 500	-311 020
Netto kontantstrøm for perioden	165.472	-1.558.640
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	165 472	-1 558 640
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens beg.	14 081 687	15 640 327
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	14 247 159	14 081 687
Spesifikasjon av beholdning av kontanter og kontantekvivalenter		
Innskudd hos kreditinstitusjoner	13 417 211	13 277 199
Kontanter og bankinnskudd *	829 947	804 488
Sum kontanter og kontantekvivalenter	14.247.159	14.081.687
* Herav bundet på skattekalkskonto	140 802	140 802

NOTER

1. Regnskapsprinsipper

Regnskapet for 2019 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak (FOR-2015-12-18-1775). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjent IFRS'er og tilhørende fortolkningsresultater.

Nye standarder anvendt

IFRS 16 Leieavtaler

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig implementerte IFRS 16 med virkning fra 1. januar 2019.

Leieforpliktelsene har blitt innregnet til nåverdien av de gjenværende leiebetalingene diskontert med marginal lånerente på tidspunktet for førstegangsanvendelse, samt innregnet tilhørende rett-til-bruk eiendeler til et beløp som tilsvarer leieforpliktelsen i henhold til den modifiserte retrospektive metode.

Implementeringseffektene var som følger:

- Rett-til-bruk eiendeler i balansen økte med kr 1.521.010
- Leieforpliktelse i balansen økte med kr 1.521.010.

Nye standarder og fortolkninger ikke tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2019, og har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette selskapsregnskapet. De som kan være relevante for foretaket er angitt nedenfor. Foretaket planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014)

IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioden som begynner på eller etter 1.januar 2018. Se for øvrig avsnittet nedenfor om utsatt implementering. Standarden introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbokføring.

IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler skal klassifiseres som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de forvaltes og hvilke kontraktsfestede kontantstrømegenskaper de har. IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser øremerket til virkelig verdi, der endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittrisiko presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet.

Tapsavsetninger skal i henhold til IFRS 9 måles ved bruk av en forventet tapsmodell i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Reglene om verdifall i IFRS 9 vil komme til anvendelse på alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost og renteinstrumenter til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader. I tillegg omfattes også låneforpliktelser, finansielle garantikontrakter og leasingfordringer av standarden. Hvordan avsetninger for forventede kredittap på finansielle eiendeler skal måles, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt betydelig, skal avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig, skal avsetningen tilsvare forventet kredittap over eiendelens levetid. Denne todelte metoden erstatter dagens nedskrivningsmodell.

Endringer i IFRS 4 Anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)

Endringene i IFRS 4 tillater foretak som overveiende driver forsikringsvirksomhet muligheten til å utsette ikrafttredelsesdato for IFRS 9 til 1.januar 2021. Effekten av en slik utsettelse er at de berørte enheter kan fortsette å rapportere i henhold til gjeldende standard, IAS 39 Finansielle instrumenter.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er et forsikringsforetak og har besluttet å benytte seg av dette unntaket.

IFRS 17 Forsikringskontrakter (2017)

IFRS 17 Forsikringskontrakter etablerer prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om utstedte forsikringskontrakter. IFRS 17 er en kompleks standard som inneholder noen grunnleggende forskjeller i forhold til gjeldende regnskapsføring av måling av forpliktelser og innregning av fortjeneste. Forsikringskontrakter vil bli innregnet til en risikjustert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer pluss et beløp som representerer uopptjent resultat i gruppen av kontrakter (kontraktsmessig servicemargin). Hvis en gruppe av kontrakter er eller blir tapsgivende, vil tapet innregnes umiddelbart. Forsikringsinntekter, forsikringskostnader og finansielle forsikringsinntekter eller -kostnader vil bli presentert separat i resultatoppstillingen. Standarden forventes å påvirke foretakets regnskap gjennom en vesentlig endring av måling og presentasjon av inntekter og kostnader. IASB har besluttet å utsette ikrafttredelsesdatoen til IFRS 17 med ett år til rapporteringsperioder som begynner 1.januar 2022 eller senere.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil ikke ha vesentlig effekt basert på våre foreløpige vurderinger med den virksomheten foretaket har per i dag.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjente bruttopremier beregnes med utgangspunkt i de beløp foretaket har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning (forfalte bruttopremier). Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres (endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie). Premieinntekter for egen regning beregnes ved at tilsvarende periodisering gjøres for premie for avgitt gjenforsikring, som reduserer de tilsvarende brutto premiebeløpene. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metode.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater.

Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Materielle eiendeler

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdeler har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig i utøvelse av sin virksomhet.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte foretaket, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Avskrivninger

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter, fritidshus og hytter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger:

- eierbenyttet eiendom: 10-50 år
- anlegg og utstyr : 3-10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi vurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Leieavtaler

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig innregner alle identifiserbare leieavtaler som en leieforpliktelse med en tilhørende rett-til-bruk eiendel, med følgende unntak:

- kortsiktige leieavtaler (definert som 12 måneder og kortere)
- underliggende eiendel med lav verdi

For disse leieavtalene innregner Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig leiebeløpene som andre operasjonelle driftskostnader i resultatregnskapet etter hvert som de påløper.

Leieforpliktelsen førstegangsinnregnes til nåverdien av leiebetalingene for retten til å bruke underliggende eiendel i leieperioden. Leieperioden defineres som den ikke avbestillbare perioden av leiekontrakten, sammen med perioder dekket av en opsjon om å forlenge leiekontrakten dersom det er overveiende sannsynlig at Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig vil utøve opsjonen, og eventuelle perioder dekket av en opsjon på å si opp leieavtalen dersom det er overveiende sannsynlig av Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig ikke vil utøve den opsjonen.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig benytter en felles diskonteringsrente på en portefølje av leieavtaler med noenlunde lignende egenskaper (for eksempel tilnærmet lik varighet).

I etterfølgende perioder måles leieforpliktelsen ved å øke den balanseførte verdien for å reflektere renter på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile betaling av leieforpliktelsen og etterfølgende måling av balanseført verdi for å reflektere eventuelle revurderinger eller modifikasjoner, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som skyldes en justering i indeks eller rente.

Leieforpliktelsen inngår i regnskapslinjen Andre forpliktelser i oppstillingen av finansiell stilling.

Rett-til-bruk eiendelen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost, som tilsvarer leieforpliktelsen ved førstegangsinnregning, pluss eventuelle forskuddsbetalinger.

I etterfølgende perioder måles rett-til-bruk eiendelen til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle tap ved verdifall. Avskrivninger er i henhold til IAS 16 Eiendommer, anlegg og utstyr, med unntak av at rett-til-bruk eiendelen avskrives over det korteste av leieperioden og gjenværende brukstid. IAS 36 Nedskrivning av anleggsmidler benyttes for å avgjøre om en rett-

til-bruk eiendel er utsatt for tap ved verdifall og for å innregne eventuelle identifiserte tap ved verdifall.

Rett-til-bruk eiendelen inngår i regnskapslinjen Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr i oppstillingen av finansiell stilling.

Renteeffekten av diskontering av leieforpliktelsene presenteres separat fra avskrivningskostnaden av rett-til-bruk eiendelene. Avskrivningskostnaden presenteres sammen med øvrige avskrivninger, mens renteeffekten av diskontering presenteres på linjen Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder -rentekostnader.

Investeringseiendommer

Eiendom som leies ut eller er rene investeringsobjekter, eller begge deler klassifiseres som investeringseiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinnregning vurderes investeringseiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Investeringseiendommer avskrives ikke.

Investeringseiendommene vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet.

Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom. Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtid netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidig leieinntekter basert på dagens utleiemarked. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjon og byggets beliggenhet og standard.

Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av eksterne og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor foretakets investeringseiendommer er lokalisert. Ved bruksendringer og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS - reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR - incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet,

mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Diskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres som hovedregel ikke.

Erstatningsavsetningen inneholder et element som skal dekke administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med foretakets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret foretaket har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis ved verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når foretaket blir part i instrumentets kontraktmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser.
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og rentebærende verdipapirer.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verditall, som innregnes i resultatet.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån eller fordringer.

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorizonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår ansvarlig lån, rentebærende forpliktelser, andre finansielle forpliktelser og forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring.

Definisjon av virkelig verdi

Etter førstegangsinnregning måles investeringer til virkelig verdi over resultatet lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. For finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder benyttes noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere, mens for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av egnede verdsettingsmetoder.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 14.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle

kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikker grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den opprinnelige effektive renten. Tapet innregnes i resultatet.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da tapet blir reversert. Reversering av tidligere tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal. Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrukket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

Utbytte

Mottatt utbytte fra investeringer innregnes når foretaket har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om foretakets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker foretakets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke foretakets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Periodens pensjonsopptjening (service cost) og netto rentekostnad (-inntekt) resultatføres løpende, og presenteres som en driftskostnad i resultatet. Netto rentekostnad beregnes ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliktelsen. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader. Disse vil aldri bli reklassifisert over resultatet.

Gevinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppjøret inntreffer.

Pliktige tilskudd til innskuddsbasert pensjonsordning innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt

innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Innregning

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutning beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig opererer som agent på vegne av Gjensidige Forsikring ASA. For disse tjenestene mottas det provisjoner. For de tjenester Gjensidige Forsikring ASA yter Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig ved å drifte brannforretningen, betales en godtgjørelse til Gjensidige Forsikring ASA. Det samme gjelder øvrig bistand.

2. Bruk av estimater

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimatenes og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimatenes og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig, hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper, bransjer med kort eller lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt eller oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Brannkassen har kun forsikringsprodukter i den korthalede gruppen.

3. Risiko og kapitalstyring

Oversikt

Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig. En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er at risikoeksponeringen ikke skal overstige risikoevnen. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap. Foretaket sin virksomhet innebærer både forsikringsmessig og finansiell risiko. Den forsikringsmessige risiko er knyttet til brann- og naturskadeforsikring overfor foretakets kunder, mens finansrisikoen er relatert til foretakets investeringsrisiko hovedsakelig knyttet til foretakets kapitalforvaltning.

Organisering

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået er tilfredsstillende sett i forhold til foretaket sin soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige retningslinjer, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Daglig leder er ansvarlig for risikostyringen. Det pågår en kontinuerlig prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko ift. lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner.

Forsikringsrisiko

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringsselskap. Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en

tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko i brannforsikring kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype, forsikringssum og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt på skadeutbetalinger.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig tilbyr brannforsikringsprodukter og tilhørende naturskadeforsikring rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i sitt geografiske konsesjonsområde. Brannkassen er selv ansvarlig for de brannskader som inntreffer for sine kunder. Siden det er stor variasjon i brannskadenes størrelse er det kjøpt reassuransebeskyttelse hos Gjensidige Forsikring ASA. For 2019 er egenregningen YYY kroner; dvs at kun skader opp til denne grensen belaster brannkassens regnskap. Reassuranseprogrammet består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassuranse og er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Reassuransefunksjonen administreres i Gjensidige Forsikring ASA, som også inkluderer administrasjon av reassuranseprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring.

Naturskadeforsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskadepool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikringsselskaper administrere, og naturskadepremien fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikringsselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Gjennom denne ordningen blir Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig eksponert for sin markedsandel (basert på brannforsikringssum) av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemsselskapene. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger som er kjøpt.

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens for eksempel på grunn økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. For brannforsikring er skadefrekvensen på et mye lavere nivå enn i mange andre bransjer.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I brannforsikring kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen innen brann- og naturskadeforsikring, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling.

Sensitivitetsanalyse – forsikringstekniske avsetninger

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid

være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Brann- og naturskadeforsikring er risiko med kort avviklingstid og er dermed mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør.

Endring i inflasjon (+/- 1-prosentpoeng)	2019	2018
Brannforsikring	21.708	28.512
Naturskadeforsikring	9.847	12.724
Totalt	31.555	41.236

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og foretaket er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringsselskap må sørge for at kapitalbasen er tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad.

Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Foretakets mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt sørge for at foretakets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Strategi og reglement for kapitalforvaltningen spesifiserer kravene til foretakets kapital. Kapitalstyringen følges opp av daglig leder som påser at kravene gitt av styret etterleves.

Forsikringsvirksomheten er underlagt kapitalkrav fra myndighetene. Kapitalsituasjon for foretaket rapporteres til relevante tilsynsmyndigheter. For foretaket er gjeldende regulatorisk krav basert på standardformelen gitt i Solvens II-regelverket. Foretaket har en sterk kapitalisering.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet ved bruk av standardformel i henhold til Solvens II-regler. Kapitalkravet for foretaket er 33,8 millioner kroner ved årsslutt. Tellende kapital er 125 millioner kroner. Dette gir en solvensmargin på 378 prosent.

Kapitalsituasjonen beregnes basert på foretakets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Tabell 1 – Regulatorisk solvenskapitalkrav (SCR)

	2019	2018
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	128.037	114.627
Solvenskapitalkrav (SCR)	33.865	25.425
Overskuddskapital	94.172	89.202
Solvensmargin etter Solvency II	378 %	451 %

Tellende kapital til å møte solvenskapitalkravet er differansen mellom eiendeler og forpliktelser beregnet i henhold til Solvens II prinsipper, justert for foreslått utbytte og ansvarlig lånekapital.

I tillegg til solvenskapitalkravet er det definert et absolutt minimums kapitalbehov. Dette kalles minstekapitalkravet (MCR). Faller kapitalen under dette nivået, vil det være forbudt å fortsette virksomheten.

Det er et regulatorisk minstekapitalkrav som skal være mellom 25 prosent og 45 prosent av solvenskapitalkravet.

Tabell 2 – Regulatorisk minstekapitalkrav (MCR)

	2019	2018
Minstekapitalkrav øvre grense (45% av SCR)	15.239	11.441
Minstekapitalkrav nedre grense (25% av SCR)	8.466	6.356
Absolutt minstekapitalkrav (EUR 2,5 mill.)	25.630	23.882
Minstekapitalkrav (MCR)	25.630	23.882
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR	488 %	468 %

Tellende kapital er delt inn i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Foretaket har i hovedsak kapital i kapitalgruppe 1, som regnes for å være kapital av beste kvalitet. Av samlet tellende kapital kommer 119 millioner kroner fra kapitalgruppe 1.

Kapital i kapitalgruppe 2 består av avsetning til naturskadekapital. Naturskadekapital er kapital som bare kan brukes til å dekke krav etter naturskader, men som i en insolvent situasjon også kan benyttes til å dekke andre forpliktelser.

Foretaket har ikke kapital i kapitalgruppe 3.

Tabell 3 – Tellende kapital til å møte kravet til kapital

	2019	2018
Basiskapital:		
- Kapitalgruppe 1	120.643	107.081
- Kapitalgruppe 2	5.126	4.776
- Kapitalgruppe 3		
Sum basiskapital	125.769	111.857
Supplerende kapital	0	0
Total tellende ansvarlig kapital MCR	125.769	111.857
- Kapitalgruppe 2 for Solvency II formål		2.769
Total tellende ansvarlig kapital SCR	125.769	114.626

De viktigste forskjellene mellom verddivurdering i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper er:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null under Solvens II
- Hold-til-forfall-obligasjoner er vurdert til virkelig verdi under Solvens II, mens amortisert kost brukes for regnskapsformål
- Forsikringstekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for mer informasjon)

- Kundefordringer verdsettes til null i Solvens II, da kontantstrømmen relatert til disse inngår i beregningen av forsikringstekniske avsetninger (premieavsetningen)
- Garantiordningen er behandlet som en forpliktelse under Solvens II, mens det regnes som egenkapital i henhold til regnskapsprinsipper
- Ulik verdivurdering av utsatt skatt som følge av forskjellene ovenfor

Ifølge Solvens II-prinsipper er forsikringstekniske avsetninger gitt ved summen av et beste estimat og en risikomargin. For skadeforsikring kan beste estimat for forsikringstekniske avsetninger deles opp i premieavsetninger og erstatningsavsetninger. Tabellene nedenfor viser de forsikringstekniske avsetningene for foretaket i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper

Tabell 4 – Forsikringstekniske avsetninger

	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Erstatningsavsetninger for skadeforsikringer	4.482	3.964	-518
Premieavsetning for skadeforsikringer	1.744	1.693	-51
Risikomargin		531	531
Sum forsikringstekniske avsetninger	6.226	6.188	-38

Erstatningsavsetningene for skadeforsikringer er diskontert i Solvens II, mens erstatningsavsetningene ikke er diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Premieavsetningene for skadeforsikringer i Solvens II er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. Premieavsetningene i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarer ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for kontraktene foretaket er ansvarlig for inkluderes som tellende kapital i Solvens II-balansen. At premieavsetningene i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

En risikomargin inkluderes i de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsipper. Risikomargin beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvikle virksomheten.

Merk at Solvens II rentekurver, uten volatilitetsjustering, benyttes for å beregne forsikringstekniske avsetninger. Ingen overgangsregler benyttes.

Regulatorisk solvenskapitalkrav er bygget opp for å ta høyde for ulike risikokilder.

Markedsrisiko er den største risikoen for Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig. Innen skadeforsikring er risikoen hovedsakelig knyttet til usikkerhet i forsikringsresultatet for det neste året (premierisiko), samt at risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige (reserverisiko). Motpartsrisiko og operasjonell risiko bidrar også til kapitalkravet.

Det oppstår en diversifiseringsfordel siden alle risikoene ikke vil inntreffe på samme tid.

Tabell 5 – Regulatorisk solvenskapitalkrav

	2019	2018
Tilgjengelig kapital		
Kapitalkrav for skadeforsikringer	3.569	3.856
Kapitalkrav for markedsrisiko	31.775	22.970
Kapitalkrav for motpartsrisiko	2.272	2.695
Diversifisering	-4.024	-4.314
Basis solvenskapitalkrav	33.592	25.207
Operasjonell risiko	273	218
Sum regulatorisk solvenskapitalkrav	33.865	25.425

Regulatorisk usikkerhet relatert til Solvens II

Det er fortsatt noe usikkerhet knyttet til hvordan garantiavsetningen skal behandles i Solvens II. Finanstilsynet argumenterer for at garantiavsetningen skal behandles som en forpliktelse under Solvens II. Foretaket er av den oppfatning at særnorske avsetninger som faktisk er et egenkapitalelement, bør behandles som solvenskapital. Foretaket vil fortsette å arbeide for et regelverk i tråd med dette. Inntil en endelig avklaring foreligger er garantiavsetningen behandlet som forpliktelse under Solvens II.

4. Premieinntekter og erstatningskostnader mv. i skadeforsikring

	Brannforretning Norge	Naturforretning Norge	Sum Norge
Forfalte premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	8.145.061	1.136.073	9.281.134
Gjenforsikringsandel	-2.441.488	-181.956	-2.623.444
For egen regning	5.703.573	954.117	6.657.690
Opptjente premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	8.008.351	1.090.590	9.098.941
Gjenforsikringsandel	-2.441.488	-181.956	-2.623.444
For egen regning	5.566.863	908.634	6.475.497
Erstatningskostnader			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	-701.935	-328.515	-1.030.450
Gjenforsikringsandel	581.770	-	581.770
For egen regning	-120.165	-328.515	-448.680
Påløpte brutto erstatningskostnader			
Inntruffet i år brutto	-987.545	-425.187	-1.412.732
Inntruffet tidligere år brutto	285.610	96.672	382.282
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	3.938.310	544.194	4.482.504
Brutto erstatningsavsetning	1.243.638	500.559	1.744.197

5. Kostnader

	2019	2018
Forsikringsrelaterte adm.kostnader:		
Avskrivninger og verdiendringer	70.034	68.400
Lønns- og personalkostnader	3.156.262	3.072.434
Honorarer tillitsvalgte	339.200	255.600
IKT-kostnader	125.152	136.672
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	288.075	137.500
Andre kostnader	2.241.004	2.407.796
Avgitt kostnader knyttet til mottatt provisjon	-4.728.611	-4.546.718
Avgitt lønns- og personalkostnader salg	-665.880	-681.310
Avgitt øvrige salgskostnader	-583.165	-619.166
Sum	242.072	231.208
Salgskostnader:		
Lønns- og personalkostnader	665.880	681.310
Provisjon		
Øvrige salgskostnader	583.165	619.166
Sum	1.249.045	1.300.476
Spesifikasjon av revisors godtgjørelse:		
Revisjon	97.500	93.750
Attestasjonstjenester	0	0
Revisjon - rådgivning skatt	0	0
Rådgivning - annen rådgivning	190.575	43.750
Sum	288.075	137.500

6. Lønn og godtgjørelse

	2019	2018
Gjennomsnittlig antall ansatte	3,2	3,2
Lønn/godtgjørelse til:		
-Daglig leder	920 272	895 588
-Årets pensjonsopptjening daglig leder	94 546	84 500
-Styret	284 200	212 600
-Valgkomite	25 000	18 000
-Generalforsamling	30 000	25 000

7. Andre forsikringsrelaterte driftskostnader

	2019	2018
Kostnader knyttet til mottatt provisjon	4 728 611	4 546 718
Utbetalt garantiordningen	7 739	0
Sum andre forsikringsrelaterte driftskostnader	4.736.350	4.546.718

8. Transaksjoner mellom Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig og Gjensidige Forsikring ASA

Til gode hos andre forsikringsselskaper

Våre tilgodehavender fra Gjensidige Forsikring ASA er inkludert i 'andre fordringer' med kr

Andre forsikringsrelaterte inntekter (provisjoner)

Vi mottar provisjon for salg av forsikringer fra Gjensidige Forsikring ASA, Gjensidige Pensjonsforsikring AS og Gjensidige Bank ASA. Provisjonene fordeler seg slik:

	2019	2018
Mottatt provisjon fra Gjensidige Forsikring ASA	4 128 149	3 745 690
Mottatt provisjon fra Gjensidige Pensjonsforsikring AS	31 325	25 187
Mottatt provisjon fra Gjensidige Bank ASA	1 736	1 525
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	4.161.210	3.772.402

Administrasjonskostnader

Gjensidige Forsikring ASA yter tjenester på flere områder som vi betaler godtgjørelse for. I resultatregnskapet er disse kostnadene inkludert i Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader.

	2019	2018
Kostnader brannforretningen	488 509	478 912
Kostnader øvrige tjenester	559 083	540 233

9. Pensjon

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Foretakets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 70 år.

Den innskuddsbaserte ordningen er en ordning hvor foretaket betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Satsene er syv prosent av lønn mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjon sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør ca 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningstid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Den ytelsesbaserte ordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

I tillegg har Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12 G og tilleggspensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Aktuarielle forutsetninger

Fastsatte aktuarielle forutsetninger fremkommer av tabellen. Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,14 prosent (3,2), og er justert for alder basert på avtagende lønnskurve. Den ettårige nominelle lønnsveksten 2019/2020 er beregnet til 0 prosent (0). Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 83 år (83).

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjelden tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen, pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er utsatt for finansiell risiko siden pensjonsmidlene forvaltes i Gjensidige Pensjonskasse som en investeringsvalgportefølje. Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko, hvorav den største risikofaktoren er renterisiko.

Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivklassene samvarierer.

Pensjonsmidlene er høyere enn de beregnede pensjonsforpliktelsene. Imidlertid er bruken av pensjonsmidlene til å betale fremtidige premier begrenset, og det forventes at deler av overfinansieringen vil bli brukt til å øke pensjonsutbetalingene. En økning i forpliktelsene (som for eksempel som følge av rentefritak) vil bli delvis motvirket av en reduksjon i overfinansieringen. Renteoppgang leder til et fall i forpliktelsene som isolert sett kan lede til en økt overfinansiering. Risikofaktorene under må således ses i lys av overfinansieringen.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko ansees som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på ca 3,6 år. Porteføljeverdien vil falle med cirka 3,6 prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsen vil stige med 12,83 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven (rentefall) på minus et prosentpoeng. Verdien vil falle med 5,97 prosent ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Kredittrisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kredittrisiko ansees som moderat. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor «investment grade». Dersom kredittrisiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka 9 prosent i obligasjonsporteføljen.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot noe kredittrisiko da den norske OMF-renten, som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kredittrisiko.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen K2013BE som rapportert av FNO (Finans Norge) AS.

Uførehyppigheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførheten på lang sikt. Forekomsten av uførhet er lav sammenliknet med mange andre arbeidsgivere.

Selskapets ansatte kan bli involvert i større katastrofelignende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at selskapet får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i Folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom selskapets lønnsutvikling er lavere enn økningen i G, reduseres ytelsene.

Lønnsvekst vil avvike fra den banen som er fastlagt ved at ansatte får høyere eller lavere lønnsvekst enn det som banen tilsier. Selskapet styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det forekomme hopp i lønnsnivå.

Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng høyere vil det føre til 2,07 prosent økning av forpliktelsen. Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng lavere faller forpliktelsen med 2,07 prosent. Dersom G øker med ett prosentpoeng faller forpliktelsen med 2,07 prosent.

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstillende visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil selskapet måtte innbetale ekstra pensjonsmidler for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også selskapet få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I Gjensidige Pensjonskasse måles risiko basert på krav fastsatt av Finanstilsynet i form av stresstester. Disse testene skal reflektere 99,5 prosent «value at risk». Pensjonskassen har en bufferkapitalutnyttelse på cirka 75 prosent, noe som tilsier at det ikke er krav om å tilføre pensjonsmidler for å bedre pensjonskassens soliditet.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte.

AFP er en ytelsesbasert ordning som er finansiert i fellesskap av svært mange arbeidsgivere.

Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningens midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. Foretaket innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av foretaket. En fordelingsnøkkel basert på foretakets andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

	Sikret 2019	Usikret 2019	Sum 2019	Sikret 2018	Usikret 2018	Sum 2018
Antall aktive medlemmer	0	0	0	0	0	0
Antall pensjonister	2	3	5	2	2	4
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen						
Pr. 01.01	1 376 060	607 879	1 983 939	1 407 670	80 078	1 487 748
Korreksjon av åpningsbalansen			0			0
Årets pensjonsopptjening	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	0	0	0	0	0	0
Rentekostnad	39 120	16 665	55 786	36 177	2 058	38 235
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	0	0	0
Aktuarielle gevinster og tap	57 846	118 246	176 091	4 802	637 643	642 445
Utbetalte ytelser	-129 083	-41 095	-170 178	-125 959	-96 799	-222 758
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-9 335	-6 411	-15 746	0	-15 101	-15 101
Virksomhetssammenslutning	0	0	0	0	0	0
Virkning av den øvre grense for eiendelen	0	0	0	53 369	0	53 369
Kursendringer i utenlandsk valuta			0			0
Pr. 31.12	1.334.607	695.285	2.029.892	1.376.060	607.879	1.983.939
Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	1 334 607	695 285	2 029 892	1 376 060	607 879	1 983 939
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-1 848 188	0	-1 848 188	-1 690 092	0	-1 690 092
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	-513.580	695.285	181.704	-314.032	607.879	293.847
Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Pr. 01.01	1 690 092	0	1 690 092	1 677 535	0	1 677 535
Renteinntekt	48 479	0	48 479	43 113	0	43 113
Avkastning ut over renteinntekt	178 858	0	178 858	95 402	0	95 402
Bidrag fra arbeidsgiver	69 177	6 411	75 588	0	15 101	15 101
Utbetalte ytelser	-129 083	0	-129 083	-125 959	0	-125 959
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-9 335	-6 411	-15 746	0	-15 101	-15 101
Overtakelse/oppkjøp	0	0	0	0	0	0
Oppgjør	0	0	0	0	0	0
Pr. 31.12	1.848.188	0	1.848.188	1.690.092	0	1.690.092
Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsopptjening	0	0	0	0	0	0
Rentekostnad	39 120	16 665	55 786	36 177	2 058	38 235
Renteinntekt	-48 479	0	-48 479	-43 113	0	-43 113
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	0	0
Pensjonskostnad	-9.358	16.665	7.307	-6.936	2.058	-4.878
Kostnader er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet						
Forsikringsrelaterte adm kostnader inkl. provisjon for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	-9 358	16 665	7 307	-6 936	2 058	-4 878
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/eiendel innregnet i andre inntekter og kostnader						
Akkumulert beløp pr. 01.01.			4 411 399			3 810 987
Avkastningen på pensjonsmidler			-178 858			-95 402
Endringer i demografiske forutsetninger			115 451			704 048
Endringer i økonomiske forutsetninger			60 640			-61 603
Virkingen av den øvre grensen for eiendelen			0			53 369
Akkumulert beløp pr. 31.12.			4.408.632			4.411.399

Aktuarielle forutsetninger			
Diskonteringsrente		2,21 %	2,98 %
Lønnsregulering		3,14 %	3,20 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp		3,14 %	3,20 %
Pensjonsregulering		0,00 %	0,00 %
Øvrige spesifikasjoner			
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen		221.622	205.686
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO		40.452	31.485
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO neste år		40.492	31.516
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år		71.350	0
Prosent		Endring i pensjonsforpliktelse 2019	Endring i pensjonsforpliktelse 2018
Sensitivitet			
10 % økt dødelighet		-3,40 %	-4,90 %
10 % redusert dødelighet		6,21 %	3,70 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente		-5,97 %	-6,60 %
- 1 %-poeng diskonteringsrente		12,83 %	11,60 %
+ 1 %-poeng lønnsjustering		2,07 %	0,00 %
- 1 %-poeng lønnsjustering		2,07 %	0,00 %
+ 1 %-poeng G-regulering		2,07 %	0,00 %
- 1 %-poeng G-regulering		2,07 %	0,00 %
+ 1 %-poeng pensjonsregulering		12,49 %	9,90 %
- 1 %-poeng pensjonsregulering		2,07 %	0,00 %

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
Verdsettelseshierarki 2019	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett. teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett. teknikk basert på ikke obs. markedsdata	pr. 31.12.2019
Aksjer og andeler	-	158.944	-	158.944
Obligasjoner	-	1.643.039	-	1.643.039
Derivater	-	46.205	-	46.205
Sum	-	1.848.188	-	1.848.188

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
Verdsettelseshierarki 2018	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett. teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett. teknikk basert på ikke obs. markedsdata	pr. 31.12.2018
Aksjer og andeler	-	99.715	-	99.715
Obligasjoner	-	1.553.194	-	1.553.194
Derivater	-	37.182	-	37.182
Sum	-	1.690.092	-	1.690.092

10. Skatt

	2019	2018
Midlertidige forskjeller		
Tap på fordringer		
Driftsmidler	-192 767	-141 524
Pensjonsforpliktelse	-274 393	-386 537
Balanseførte leieavtaler	-46 534	
Sikkerhetsavsetning	2 399 031	2 698 910
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	1 885 337	2 170 849
Estimatawik pensjonsforpliktelse mot egenkapitalen		
Sum midlertidige forskjeller over resultatet	1 885 337	2 170 849
Aksjer, andeler, obligasjoner og øvrige verdipapirer	138 765	60 126
Fremførbart underskudd		
Netto midlertidige forskjeller	2 024 102	2 230 975
Netto forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	506 026	557 744
Beregning av skattepliktig inntekt		
Resultat før skattekostnad	16 475 918	-4 544 856
Implementeringseffekt ny forskrift		
Estimatawik pensjonsforpliktelser	2 767	-600 412
Endring i andre midlertidige forskjeller	285 512	1 927 317
Permanente forskjeller		13 735
Korreksjon tidligere år		
Regnskapsmessig gevinst ved salg av aksjer	-20 433 854	-5 464 301
Tilbakeføring av verdired. finansielle omløpsmidler	10 154 604	11 127 043
Aksjeutbytte etter fritaksmetoden	-23 096	-23 096
Tilbakeføring 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmetoden	693	693
Ikke fradragsberettiget rente på ilignet skatt	-1 190 971	
Ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt		
Skattepliktig inntekt	5 271 573	2 436 123
Benyttelse av fremførbart underskudd		
Mottatt konsernbidrag		
Fremførbart underskudd		
Betalbar skatt	1 317 893	609 031
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	1 317 893	609 031
Formuesskatt	160 000	165 000
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel	-51 718	-506 801
Implementeringseffekt ny forskrift (endring i skattesats)		
Korreksjon tidligere år		
Skattekostnad i regnskapet	1 426 175	166 302
Avstemming av skattekostnad		
Skattekostnad i regnskapet	1 426 175	166 302
Skatt av resultat før skattekostnad	4 118 980	-1 136 214
Forsk. mellom årets skattekostn. og 25 % av res. før skatt	-2 692 805	1 302 516
Forklaring på hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultatet før skatt		
Skatt av midlertidige forskjeller verdipapirer	19 600	-331 726
Skatt av permanente forskjeller	-2 873 156	1 413 519
Utsatt skatt/utsatt skattefordel ført via egenkapital		
Skatt av ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt		
Formuesskatt	160 000	165 000
Skatt av benyttet fremførbart underskudd	751	55 724
Skatt av feil tidligere år		
For lite betalt skatt tidligere år		
Sum differanse	-2 692 805	1 302 516

11. Eierbenyttet og rett-til-bruk eiendom, anlegg og utstyr

	Eierbenyttet eiendom	Rett-til-bruk eiendom	Anlegg og utstyr	Rett-til-bruk anlegg og utstyr
Anskaffelseskost pr. 01.01.18	4.038.540		658.257	
Implementering av IFRS 16				
Tilgang i året				
Utrangert				
Avgang i året			38.358	
Anskaffelseskost pr.31.12.18	4.038.540	0	696.615	0
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.18	-1.356.862			
Årets ordinære avskrivninger	-81.290		-93.342	
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden			-68.400	
Tilbakeført utrangert				
Avgang ordinære avskrivninger				
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.18	-1.438.152	0	-161.742	0
Bokført verdi 31.12.18	2.600.388	0	534.873	0
Avskrivningsmetode	Lineært		Lineært	
Utnyttbar levetid (år)	Over 30 og 20år		20 %	

	Eierbenyttet eiendom	Rett-til-bruk eiendom	Anlegg og utstyr	Rett-til-bruk anlegg og utstyr
Anskaffelseskost pr. 01.01.19	4.038.540	1.521.010	696.615	0
Implementering av IFRS 16				
Tilgang i året			43.888	
Utrangert				
Avgang i året				
Anskaffelseskost pr.31.12.19	4.038.540	1.521.010	740.503	0
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.19	-1.438.152	0	-161.742	0
Årets ordinære avskrivninger	-81.290	-207.409	-70.034	
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden				
Tilbakeført utrangert				
Avgang ordinære avskrivninger				
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.19	-1.519.442	-207.409	-231.776	0
Bokført verdi 31.12.19	2.519.098	1.313.601	508.727	0
Avskrivningsmetode	Lineært		Lineært	
Utnyttbar levetid (år)	Over 30 og 20år		20 %	

	2019	2018
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	62.000	62.000
Balansført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	62.000	62.000
Merverdi utover balansført verdi	0	0

Leieforpliktelser 31.12.18	
Operasjonelle leieforpliktelser 31.12.18	1.641.904
Diskonteringseffekt av leieforpliktelser	-120.894
Leieforpliktelser innregnet 1.1.2019	1.521.010

Sammendrag av leieforpliktelser i årsregnskapet

Førsteinnregning 1.1.2019	1.521.010
Endring i leieforpliktelser	
Nye leieforpliktelser	
Betalte avdrag (kontantstrøm)	-160.876
Betalte renter (kontantstrøm)	-30.259
Påløpte renter (resultatregnskapet)	30.259
Per 31. desember	1.360.134

Kostnader knyttet til kortsiktige leieavtaler (inkl. kortsiktige leieavtaler med lav verdi)	0
Kostnader knyttet til leieavtaler med lav verdi (ekskl. kortsiktige leieavtaler med lav verdi)	0

Udiskontert leieforpliktelse og forfallsmønster kontantstrømmer	
Under 1 år	
1-2 år	447.792
2-3 år	617.688
3-4 år	914.242
4-5 år	1.138.138
Mer enn 5 år	1.418.008
Sum udiskontert leieforpliktelse 31. desember	4.535.868
Vektet gjennomsnittlig rente	2,14

For å avgjøre om en kontrakt inneholder en leieforpliktelse, vurderes det om kontrakten gir retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel. For Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig anses dette å være tilfelle for husleieavtaler og leieavtaler for biler. Husleieavtaler med varighet kortere enn 12 måneder på ikrafttredelsestidspunktet for IFRS 16 er unntatt fra innregning på grunn av kort varighet. Hoveddelen av kontormaskiner er unntatt for innregning på grunn av lav verdi. IT-avtaler anses ikke å falle inn under IFRS 16 siden disse er basert på kjøp av kapasitet som ikke er fysisk atskilt og dermed ikke kan identifiseres.

Leieperioden beregnes basert på avtalens varighet pluss eventuelle opsjonsperioder dersom disse med rimelig sikkerhet vil bli utøvd. Felleskostnader osv. er ikke innregnet i leieavtalen for leiekontraktene.

Diskonteringsrenten for leieavtalene bestemmes ved å se på observerbare lånerenter i obligasjonsmarkedet. Rentene er tilpasset den faktiske leiekontraktens varighet.

Diskonteringsrenten for leasing av bilene bestemmes ut fra en vurdering av hvilken lånerente Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig vil oppnå ved finansiering av biler fra et finansieringsselskap. Rentebetalinger knyttet til leieavtaler presenteres som en kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter da dette samsvarer best med Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig formål med disse leiearrangementene.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har innregnet sine leieforpliktelser til nåverdien av de gjenværende leiebetingene, diskontert med marginal lånerente på tidspunktet for førstegangsansendelse, samt innregnet tilhørende rett-til-bruk eiendeler til et beløp som tilsvarer leieforpliktelsen, i henhold til den modifiserte retrospektive metode. Sammenligningstall er ikke endret. Transaksjonskostnader inkluderes ikke.

12. Finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet:

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)
- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonsprisindekser etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt å bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Børsnoterte ansvarlige lån

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet:

- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.
- Rentebærende forpliktelser (bankdrift) målt til virkelig verdi. De rentebærende forpliktelsene verdsettes basert på observerbare rentekurver.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedtsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedtsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedtsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedtsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedtsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedtsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet:

- Unoterte private equity-investeringer (PE) og lokale eiendomsinvesteringer.
- PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, prismultipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig egne utlån

Verdsettelsesprosess finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre

Investeringsansvarlig i samråd med daglig leder fastsetter hvilke verdsettelsesmodeller som skal benyttes ved verdsettelse av finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet. Evaluering av modellene gjøres ved behov. Investeringenes virkelige verdier og resultater samt overholdelse av fastsatte rammer rapporteres ukentlig til daglig leder samt månedlig til styret.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedtsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Generelle markedsnedgang eller forverrede framtidsutsikter kan påvirke forventning om fremtidige

kontantstrømmer eller anvendte multipler som igjen vil medføre at verdien reduseres. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler, samt rentebærende verdipapirer som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

	Balanseført verdi 31.12.2019	Virkelig verdi 31.12.2019	Balanseført verdi 31.12.2018	Virkelig verdi 31.12.2018
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	65 164 045	65 164 045	56 721 933	56 721 933
Rentebærende verdipapirer	57 118 489	57 118 489	51 683 830	51 683 830
Finansielle eiendeler som holdes til forfall				
Obligasjoner som holdes til forfall	0	0	0	0
Utlån og fordringer				
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer	0	0	0	0
Utlån	0	0	0	0
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikring	834 088	834 088	981 985	981 985
Andre fordringer	623 382	623 382	423 833	423 833
Kontanter og bankinnskudd	14 247 159	14 247 159	14 081 687	14 081 687
Sum finansielle eiendeler	137.987.163	137.987.163	123.893.268	123.893.268
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til amortisert kost				
Ansvarlig lån	0	0	0	0
Andre forpliktelser	7 416 841	7 416 841	4 068 097	4 068 097
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring	0	0	0	0
Forpliktelser innen konsernet	0	0	0	0
Sum finansielle forpliktelser	7.416.841	7.416.841	4.068.097	4.068.097

Verdsettelseshierarki 2019	Nivå 1 Koterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs markedsdata	SUM
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	65 152 047		12 000	65.164.047
Rentebærende verdipapirer	57 118 489			57.118.489
Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Obligasjoner som holdes til forfall				0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer				0
Utlån				0
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost				
Ansvarlig lån				0

Verdsettelseshierarki 2018	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs markedsdata	SUM
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	56 709 933		12 000	56.721.933
Rentebærende verdipapirer	42 615 167		9 068 663	51.683.830
Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Obligasjoner som holdes til forfall				0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer				0
Utlån				0
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost				
Ansvarlig lån				0

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2019

	Pr. 1.1.2019	Netto realisert/urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2019	Andel av netto realisert/urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies pr. 31.12.2019
Aksjer og andeler	12 000						12 000	
Rentebærende verdipapirer							-	
Sum	12.000	-	-	-	-	-	12.000	-

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2018

	Pr. 1.1.2018	Netto realisert/urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2018	Andel av netto realisert/urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies pr. 31.12.2018
Aksjer og andeler	162 000			(150 000)			12 000	
Rentebærende verdipapirer							-	
Sum	162.000	-	-	(150.000)	-	-	12.000	-

13. Aksjer og andeler

Andre norske aksjer	Organisasjons- nummer	Markeds verdi
Peer Gynt Galleriet AS	986 545 239	10.000
Storfjord Kulturhus SA	980 530 418	1.000
Nedskr.-Peer Gynt Galleriet AS	986 545 239	(5.000)
BK Forum AS	919 864 222	10.000
Muritunet AS	961 721 652	1.000
Sum andre norske aksjer		17.000

Norske aksjefond	Organisasjons- nummer	Markeds verdi
KLP Aksjeglobal Indeks II		6.351.120
Alfred Berg Aktiv	965 713 700	8.827.954
Nordea Norge Verdi		4.399.426
Nordea Stabile Aksjer Global		7.695.867
DNB Global Indeks		5.856.996
Sum norske aksjefond		33.131.363

Utenlandske aksjefond	Markeds verdi
Arctic Norwegian Value Creation D NOK	8.870.351
Veritas Global Focus Fund NOK E	7.647.067
Sum utenlandske aksjefond	16.517.418

Hedgefond	Organisasjons- nummer	Markeds verdi
RBC Global Equity Focus Fund NOK hedged		7.894.688
Fundsmith Equity Fund Feeder		7.603.578
Sum hedgefond		15.498.266

Sum aksjer og andeler	65.164.047
------------------------------	-------------------

14. Rentebærende verdipapirer

Obligasjonfond - norske		Markeds verdi
DNB OBLIGASJON (III)		15.705.675
DNB HIGH YIELD (I)		3.356.957
Alfred Berg Nordic Investment Grade Mid Duration Classic		16.700.969
Holberg Kreditt		3.355.565
Sum		39.119.166

Obligasjonfond - utenlandske		Markeds verdi
WW Glo Pod.Private Plc. 07/12		815.463
Sum		815.463

Pengemarkedsfond - norske		Markeds verdi
Holberg Likviditet		10.177.481
Alfred Berg Nordisk Likviditet Pluss Classic		7.006.379
Sum		17.183.860
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		57.118.489

15. Utlån og fordringer

Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	2019	2018
Obligasjoner klassifisert som lån og fordring		
Nedskrivning til virkelig verdi		
Ansvarlig lån		
Innskudd hos kredittinstitusjoner	13.417.211	13.277.199
Sum utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	13.417.211	13.277.199

Andre fordringer	2019	2018
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning		
Andre fordringer	834.088	547.585
Sum andre fordringer	834.088	547.585

16. Egenkapital

Opptjent egenkapital

Naturskadefond

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot naturskadekapitalen.

Naturskadekapitalen er bunden kapital og

kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader i Norge. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Garantiordningen

Avsetning til garantiordning er bunden kapital og skal gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel består av avkastning på pensjonsmidler ut over renteinntekt samt gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital som består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige fond (naturskadefond, garantiordning). Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres annen opptjent egenkapital. Ved underskudd blir opptjent egenkapital redusert.

17. Hendelser etter balansedagen

Utbruddet av Covid-19 har ført til at selskapet har sett seg nødt til å iverksette tiltak for å være med på myndighetene sine smitterestriksjoner. Kontoret er stengt for besøkende og møter og kundekontakter skjer gjennom telefon, teams-møter og annen elektronisk kommunikasjon. Selskapet har likevel klart å opprettholde driftsinntekter og kundeportefølje, og derigjennom også opprettholdt likviditeten i selskapet.

Den store usikkerheita i verdensøkonomien med oljeprisfall og kraftig nedgang på børsene, har ført til at også vår finansportefølje har blitt truffet negativt. Pr. dato har vi hatt en nedgang på vel 8,5%.

KPMG AS
Øvre veg 30
6415 Molde

Telephone +47 04063
Fax +47 71 20 27 27
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlinga i Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

Melding frå uavhengig revisor

Fråsegn om revisjonen av årsrekneskapen

Konklusjon

Vi har revidert Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig sin årsrekneskap som viser eit overskot på kr 15 052 511. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2019, resultatrekneskap og kontantstraumoppstilling for rekneskapsåret avslutta per denne datoen og notar til årsrekneskapen, medrekna eit samandrag av viktige rekneskapsprinsipp.

Etter vår meining er årsrekneskapen som følgjer med, gitt i samsvar med lov og forskrifter og gir eit rettvisande bilete av selskapet si finansielle stilling per 31. desember 2019, og av resultat og kontantstraumane for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen, i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapskikk i Noreg.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, medrekna dei internasjonale revisjonsstandardane International Standards on Auditing (ISA-ane). Våre oppgåver og plikter etter desse standardane er beskrivne i *Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen*. Vi er uavhengige av selskapet slik det er krav om i lov og forskrift, og har oppfylt dei andre etiske pliktene våre i samsvar med desse krava. Etter vår oppfatning er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Ytterlegare informasjon

Leiinga er ansvarleg for ytterlegare informasjon. Ytterlegare informasjon omfattar informasjon i årsrapporten bortsett frå årsrekneskapen og den tilhøyrande revisjonsmeldinga.

Vår fråsegn om revisjonen av årsrekneskapen dekkjer ikkje ytterlegare informasjon, og vi attesterer ikkje den ytterlegare informasjonen.

I samband med revisjonen av årsrekneskapen er det oppgåva vår å lese den ytterlegare informasjonen for å vurdere om det er vesentleg inkonsistens mellom han og årsrekneskapen eller kunnskap vi har opparbeidd under revisjonen, eller om han tilsynelatande inneheld vesentleg feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den ytterlegare informasjonen inneheld vesentleg feilinformasjon er vi pålagde å rapportere det. Vi har ikkje noko å rapportere i så måte.

Styret og dagleg leiar sitt ansvar for årsrekneskapen

Styret og dagleg leiar (leiinga) er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen i samsvar med lov og forskrifter, og for at han gir eit rettvisande bilete i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapskikk i Noreg. Leiinga er også ansvarleg for naudsynt intern kontroll for å kunne utarbeide

Offiserar

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity

Statsautoriserte revisorer i medlemmer av Den norske Revisjonsforening

Oslo	Eivertsm	Mo i Rana	Stord
Ålesund	Finnøy	Molde	Stranda
Bergen	Haugesund	Skiel	Trondheim
Birda	Kjeller	Sandnessjøen	Tvedestrand
Drøbak	Kristiansund	Sivanger	Ålesund

ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta.

Ved utarbeidinga av årsrekneskapen må leiinga ta standpunkt til selskapet si evne til å halde fram med drifta og opplyse om tilhøve av betydning for dette. Føresetnaden om at drifta kan halde fram, skal leggast til grunn for årsrekneskapen så lenge det ikkje er sannsynleg at verksemda vil bli avvikla.

Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen

Målet med revisjonen er å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen totalt sett ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta, og å gi ei revisjonsmelding som inneheld konklusjonen vår. Tryggande sikkerheit er ein høg grad av tryggleik, men ingen garanti for at ein revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, og ISA-ane, alltid vil avdekke vesentleg feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følgje av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Feilinformasjon blir vurdert som vesentleg dersom han, åleine eller samla, innanfor rimelege grenser kan forventast å påverke økonomiske avgjerder som brukarane tar basert på årsrekneskapen.

Som del av ein revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, og ISA-ane, utøver vi profesjonelt skjønn og viser profesjonell skepsis gjennom heile revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentleg feilinformasjon i årsrekneskapen, enten det skuldast misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Vi utformar og gjennomfører revisjonshandlingar for å handtere slike risikoar, og hentar inn revisjonsbevis som er tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår. Risikoen for at vesentleg feilinformasjon som følgje av misleg framferd ikkje blir avdekka, er høgare enn for feilinformasjon som skuldast feil som ikkje er tilsikta, sidan misleg framferd kan innebere samarbeid, forfalsking, bevisste utelatingar, urette framstillingar, eller brot på interne kontrollrutinar.
- opparbeider vi oss ei forståing av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlingar som er formålstenlege etter tilhøva, men ikkje for å gi uttrykk for ei meining om effektiviteten av selskapet sin interne kontroll.
- evaluerer vi om rekneskapsprinsippa som er brukte, er formålstenlege, og vurderer om rekneskapsestimata og tilhøyrande noteopplysningar som er utarbeidde av leiinga, er rimelege.
- konkluderer vi, basert på innhenta revisjonsbevis, på om leiinga sin bruk av framleis driftføresetnaden ved fastsetting av årsrekneskapen er formålstenleg og om det er vesentleg uvisse knytt til hendingar eller tilhøve som kan skape tvil av betydning om selskapet si evne til å halde fram med drifta. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentleg uvisse, må vi i revisjonsmeldinga gjere merksam på tilleggsopplysningane i årsrekneskapen, eller, dersom slike tilleggsopplysningar ikkje er tilstrekkelege, at vi modifierer konklusjonen vår om årsrekneskapen og årsmeldinga. Konklusjonane våre er basert på revisjonsbevis innhenta inntil datoen for revisjonsmeldinga. Etterfølgjande hendingar eller tilhøve kan likevel føre til at selskapet ikkje held fram med drifta.
- evaluerer vi den totale presentasjonen, strukturen og innhaldet i årsrekneskapen, og tilleggsopplysningane, og om årsrekneskapen representerer dei underliggjande transaksjonane og hendingane på ein måte som gir eit rettvise bilete.

Vi kommuniserer med styret mellom anna om det planlagde omfanget av revisjonen og til kva tid revisjonsarbeidet skal utførast. Vi utvekslar også informasjon om tilhøve av betydning som vi har avdekka i løpet av revisjonen, samt om eventuelle svakheiter av betydning i den interne kontrollen.

Utsegn om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskriven ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen, føresetnaden om at drifta skal halde fram og framlegget til resultatdisponering er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskriven ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000

«Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt plikta si til å sørge for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av selskapet sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Molde, 13. mai 2020
KPMG AS

Else Berit Hamar
Statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo" - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Else Berit Grønbech Hamar

Statsautorisert revisor

På vegne av: KPMG AS

Serienummer: 9578-5998-4-2739354

IP: 80.232.xxx.xxx

2020-05-13 11:37:58Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>